

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін

08-01-29М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Судова бухгалтерія»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми «Право»
спеціальності D8 «Право»,
галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною
радою ННШГН
Протокол № 10 від 02.06.2026 р.

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Право» спеціальності D8 «Право», галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Цимбалюк В. І., Багатко А. С. – Рівне : НУВГП, 2026. – 40 с.

Укладачі: Цимбалюк В. І, к.ю.н., професор кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін; Багатко А. С., асистент кафедри інформаційного права та юридичної журналістики.

Відповідальний за випуск: в.о. завідувача кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін: к.пед.н., доцент Гришко В. І.

Гарант ОП: Міщук І. В., к.ю.н., професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Попереднє видання: 07-01-132М

© В. І. Цимбалюк
А. С. Багатко, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Загальні відомості про навчальну дисципліну.....	5
2. Плани практичних занять.....	9
Практичне заняття № 1 Історія та розвиток судової бухгалтерії і судово-бухгалтерської експертизи: основи, завдання та методи.....	9
Практичне заняття № 2. Бухгалтерський облік: теоретичні засади та практичні принципи.....	11
Практичне заняття № 3. Фінансова звітність та інвентаризація активів: методи та практика.....	13
Практичне заняття № 4. Аналіз господарських операцій: методи оцінки та контролю.....	15
Практичне заняття № 5. Економічний і документальний аналіз: методи та практика застосування.....	17
Практичне заняття № 6. Податкова перевірка: методи контролю та документальна оцінка.....	19
Практичне заняття №7. Аудит: види, методи та практичне застосування.....	21
Практичне заняття № 8. Фінансовий моніторинг: принципи, методи та застосування	23
Практичне заняття № 9. Документальна ревізія: методи перевірки та аналізу фінансових документів.....	26
Практичне заняття № 10. Роль бухгалтера у слідчих та судових процесах: практичні аспекти	28
Практичне заняття № 11. Судово-бухгалтерська експертиза: види, порядок проведення та практичне застосування.....	30
Практичне заняття № 12. Сучасні інформаційні технології у судовій бухгалтерії: облік, аналіз та електронна експертиза.....	32
3. Самостійна робота здобувачів освіти.....	34
4.Індивідуальна робота здобувачів освіти.....	36
5. Рекомендована література.....	38

ПЕРЕДМОВА

Шановні здобувачі!

Навчальна дисципліна «Судова бухгалтерія» є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю D8 «Право». Її вивчення спрямоване на формування у майбутніх правників системи знань про теоретичні та практичні засади використання бухгалтерського обліку в правозастосовній, правоохоронній та судовій діяльності.

Актуальність вивчення дисципліни зумовлена необхідністю належного аналізу фінансово-господарської документації, виявлення ознак правопорушень у сфері господарської діяльності, встановлення юридично значущих фактів та використання облікової інформації як джерела доказів у юридичній практиці. У сучасних умовах особливого значення набувають уміння працювати з первинними бухгалтерськими документами, обліковими регістрами, фінансовою звітністю, базами даних, цифровими інструментами та спеціалізованим програмним забезпеченням.

Методичні вказівки сприятимуть оволодінню методами дослідження фінансово-господарської документації, виявлення порушень фінансової дисципліни, фактів шахрайства та інших протиправних дій у сфері господарської діяльності. Особлива увага під час вивчення дисципліни приділяється документуванню господарських операцій, аналізу бухгалтерських документів і фінансової звітності, використанню облікової інформації під час проведення перевірок, ревізій, аудиту, судово-економічних досліджень та підготовки процесуальних документів. Важливим аспектом є також формування здатності критично оцінювати достовірність, належність і доказове значення бухгалтерської інформації у правозастосовній діяльності. Опанування навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» сприятиме розвитку у здобувачів вищої освіти аналітичного мислення, інформаційної грамотності, професійної відповідальності, здатності обґрунтовувати правові позиції на основі результатів аналізу фінансово-господарської документації та приймати юридично значущі рішення з дотриманням принципів законності, об'єктивності й академічної доброчесності.

Методичні вказівки розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності D8 «Право» та призначено для використання здобувачами денної та заочної форм навчання під час аудиторної, практичної та самостійної роботи.

Бажаємо успіхів у навчанні!

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про теоретичні та практичні засади використання бухгалтерського обліку в правозастосовній та правоохоронній діяльності, оволодіння методами аналізу фінансово-господарської документації, виявлення ознак правопорушень у сфері господарської діяльності, використання облікової інформації як джерела доказів у юридичній практиці, а також набуття навичок застосування сучасних інформаційних технологій, баз даних і цифрових інструментів для збору, обробки, аналізу та оцінки фінансової інформації з метою підготовки процесуальних документів, обґрунтування правових позицій та прийняття юридично значущих рішень.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- Формування системи знань про сутність, принципи, методи та організацію бухгалтерського обліку як джерела інформації для правничої діяльності.
- Засвоєння теоретичних основ документування господарських операцій, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
- Набуття навичок аналізу первинних бухгалтерських документів, облікових реєстрів і фінансової звітності для встановлення юридично значущих фактів та обставин.
- Формування вмінь виявляти ознаки порушень фінансової дисципліни, економічних правопорушень, фактів шахрайства та інших протиправних дій у сфері господарської діяльності.
- Оволодіння методами використання бухгалтерської інформації під час розслідування правопорушень, проведення перевірок, ревізій, аудиту та судово-економічних досліджень.
- Розвиток здатності здійснювати збір, систематизацію, обробку та інтегрований аналіз інформації з різних джерел для вирішення професійних правничих завдань.
- Формування навичок використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, спеціалізованого програмного забезпечення та баз даних у процесі аналізу фінансової інформації.
- Набуття вмінь критично оцінювати достовірність та належність бухгалтерської інформації, визначати її доказове значення у правозастосовній діяльності.
- Формування здатності обґрунтовувати правові позиції на основі результатів аналізу фінансово-господарської документації та бухгалтерських даних.
- Розвиток навичок підготовки процесуальних документів, довідок, висновків та інших документів правового характеру з використанням облікової інформації.
- Виховання професійної відповідальності, інформаційної грамотності та дотримання принципів законності, об'єктивності й академічної доброчесності під час роботи з фінансовою інформацією.

Таблиця 1.1

Розподіл годин за видами занять

Модуль / Тема	Лекції (д/з)	Практичні (д/з)	СРС (д/з)
МОДУЛЬ I. Загальні засади судової бухгалтерії та фінансового контролю			
Тема 1. Історія та розвиток судової бухгалтерії і судово-бухгалтерської експертизи: основи, завдання та методи	2/1	1/1	5/6
Тема 2. Бухгалтерський облік: теоретичні засади та практичні принципи	2/1	1/1	5/6
Тема 3. Фінансова звітність та інвентаризація активів: методи та практика	2/1	1/1	5/6
Тема 4. Аналіз господарських операцій: методи оцінки та контролю	2/1	1/1	5/6
Тема 5. Економічний і документальний аналіз: методи та практика застосування	1/0	2/1	6/7
Тема 6. Податкова перевірка: методи контролю та документальна оцінка	1/0	1/0	6/7
Разом за Модуль I	10/4	7/5	32/38
МОДУЛЬ II. Спеціальні інститути судової бухгалтерії			
Тема 7. Аудит: види, методи та практичне застосування	2/1	1/1	4/6
Тема 8. Фінансовий моніторинг: принципи, методи та застосування	2/1	1/1	4/6
Тема 9. Документальна ревізія: методи перевірки та аналізу фінансових документів	1/1	1/1	5/6
Тема 10. Роль бухгалтера у слідчих та судових процесах: практичні аспекти	1/0	1/0	5/6
Тема 11. Судово-бухгалтерська експертиза: види, порядок проведення та практичне застосування	1/1	2/1	5/6

Модуль / Тема	Лекції (д/з)	Практичні (д/з)	СРС (д/з)
Тема 12. Сучасні інформаційні технології у судовій бухгалтерії: облік, аналіз та електронна експертиза	1/0	1/0	3/6
Разом за Модуль II	8/4	7/3	26/36
РАЗОМ	18/8	14/8	58/74

Примітка: д – денна форма навчання, з – заочна форма навчання.

Форма підсумкового контролю та розподіл балів

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни – залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти за освітню компоненту, становить 100 балів.

Поточна успішність оцінюється впродовж семестру та включає:

- модульний контроль 1 (МК1) – до 20 балів;
- модульний контроль 2 (МК2) – до 20 балів.

Таким чином, за складання модульних контролів здобувач може отримати до 40 балів. Решта 60 балів формується за результатами виконання навчальної роботи, передбаченої робочою програмою дисципліни (практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання тощо). Кожен модуль включає завдання множинного вибору, які поділяються на три рівні складності: достатній рівень (запитання з однією правильною відповіддю із п'яти запропонованих варіантів), вище достатнього (запитання із декількома правильними відповідями із п'яти запропонованих варіантів), високого рівня складності (завдання на співставлення понять, визначення поняття із пропущеним словом). Час виконання модульного контролю складає 50 хвилин.

Таблиця 1.2

Розподіл балів за видами контролю

Вид роботи	Кількість балів
Практичні заняття № 1–12 (по 4 балів кожне)	48
Індивідуальна робота (колоквіум)	12
Модульний контроль № 1 (тестування, Moodle)	20
Модульний контроль № 2 (тестування, Moodle)	20
РАЗОМ	100

Критерії оцінювання

Оцінювання практичних завдань здійснюється за такою шкалою:

Оцінка (% від макс. балів)	Характеристика виконання
0%	Завдання не виконано.
40%	Завдання виконано частково, містить суттєві помилки, порушені терміни та вимоги до оформлення.
60%	Завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки; порушені терміни або вимоги до оформлення.
80%	Завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки.
100%	Завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Для отримання додаткових балів здобувач може виконувати завдання наукового характеру (наукові тези, доповідь на конференції, наукова стаття) за узгодженням з викладачем.

Критерії оцінювання

Основні критерії, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені силабусом;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; • вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;
- своєчасність виконання;
- дотримання вимог до оформлення.

Для контакту з викладачами:

- Цимбалиук В.І. - v.i.tsymbaliuk@nuwm.edu.ua

- Багатко А.С. - a.s.bahatko@nuwm.edu.ua

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Нижче наведено детальні плани восьми практичних занять відповідно до тематичного плану дисципліни. Кожен план містить: мету заняття, перелік питань для підготовки, практичні завдання.

Практичне заняття № 1

Історія та розвиток судової бухгалтерії і судово-бухгалтерської експертизи: основи, завдання та методи

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про судову бухгалтерію як навчальну дисципліну та прикладну галузь знань, що поєднує юридичні й економічні аспекти дослідження фінансово-господарської діяльності. Заняття спрямоване на з'ясування поняття, предмета, методу та завдань судової бухгалтерії, її місця в системі юридичних і економічних наук, а також на розуміння взаємозв'язку судової бухгалтерії з бухгалтерським обліком, аудитом, ревізією та судово-економічною експертизою. Особлива увага приділяється історії становлення та розвитку судової бухгалтерії, значенню судово-бухгалтерської експертизи у правозастосовній і правоохоронній діяльності, а також основним методам дослідження бухгалтерської інформації, які можуть використовуватися для встановлення юридично значущих фактів та обставин.

Питання для підготовки

1. Поняття судової бухгалтерії та її значення для юридичної практики.
2. Місце судової бухгалтерії в системі юридичних і економічних наук.
3. Історичні передумови становлення та розвитку судової бухгалтерії.
4. Предмет судової бухгалтерії та його особливості.
5. Основні завдання судової бухгалтерії у правозастосовній та правоохоронній діяльності.
6. Методи судової бухгалтерії та їх практичне значення.
7. Взаємозв'язок судової бухгалтерії з бухгалтерським обліком.
8. Співвідношення судової бухгалтерії з аудитом, ревізією та фінансовим контролем.
9. Судово-бухгалтерська експертиза: поняття, завдання та значення.
10. Роль судово-бухгалтерської експертизи у виявленні та доказуванні економічних правопорушень.
11. Основні напрями розвитку судової бухгалтерії та судово-бухгалтерської експертизи в сучасних умовах.
12. Використання цифрових технологій і баз даних у дослідженні фінансово-господарської інформації.

Необхідно заповнити таблицю, у якій слід проаналізувати особливості розвитку бухгалтерського обліку в різні історичні періоди, зокрема у Давньому Єгипті, Давній Месопотамії, Стародавньому Римі, період середньовічної торгівлі, період розвитку подвійного запису та сучасний етап. У таблиці потрібно визначити, що саме обліковували в кожному історичний період, з якою метою вели облік та

яке правове значення могли мати відповідні облікові записи. Після заповнення таблиці здобувачі мають підготувати короткий письмовий висновок, у якому необхідно обґрунтувати, чому розвиток бухгалтерського обліку став важливим для права, суду та розслідування правопорушень.

Практичне завдання № 2

Міні-дискусія:

Здобувачі об'єднуються у дві групи.

1. **Перша група** доводить тезу:

«Бухгалтерський облік виник насамперед як економічний інструмент управління майном».

2. **Друга група** доводить тезу:

«Бухгалтерський облік із самого початку мав правове значення, оскільки допомагав підтверджувати права, обов'язки, борги та відповідальність».

Після обговорення групи формулюють спільний висновок про зв'язок бухгалтерського обліку з правом.

Практичне заняття № 2

Бухгалтерський облік: теоретичні засади та практичні принципи

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти базових знань про сутність, зміст, принципи та значення бухгалтерського обліку як системи збору, узагальнення, обробки та відображення інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Заняття спрямоване на засвоєння основних понять бухгалтерського обліку, розуміння його завдань, функцій, об'єктів і принципів, а також визначення ролі облікової інформації у правозастосовній, правоохоронній та судовій діяльності.

Особлива увага приділяється значенню бухгалтерського обліку для встановлення юридично значущих фактів, підтвердження господарських операцій, виявлення фінансових порушень, оцінки доказової інформації та підготовки правових позицій у справах, пов'язаних із господарською діяльністю.

Питання для підготовки

1. Що таке бухгалтерський облік та яке його значення у діяльності суб'єктів господарювання?
2. У чому полягає предмет бухгалтерського обліку?
3. Які основні методи бухгалтерського обліку ви знаєте?
4. Які завдання виконує бухгалтерський облік у системі управління підприємством?
5. Які основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності?
6. У чому полягає принцип повного висвітлення інформації?
7. Що означає принцип автономності підприємства у бухгалтерському обліку?
8. Що таке господарська операція?
9. Яке значення має документальне оформлення господарських операцій?
10. Які реквізити повинен містити первинний бухгалтерський документ?
11. Що таке активи підприємства та які їх основні види?
12. Що належить до зобов'язань підприємства?
13. Що таке власний капітал підприємства?
14. У чому полягає взаємозв'язок між активами, зобов'язаннями та власним капіталом?
15. Що таке бухгалтерський баланс?
16. Яку структуру має бухгалтерський баланс?
17. У чому полягає рівність активу і пасиву бухгалтерського балансу?
18. Що таке рахунки бухгалтерського обліку?
19. Для чого використовується система рахунків бухгалтерського обліку?
20. У чому полягає сутність подвійного запису господарських операцій?
21. Що означають поняття «дебет» і «кредит» у бухгалтерському обліку?
22. Яке значення має подвійний запис для контролю правильності відображення господарських операцій?
23. Що таке облікові реєстри?

Практичне завдання № 1

Проаналізувати значення бухгалтерського обліку для юридичної практики та скласти таблицю, у якій необхідно охарактеризувати основні елементи бухгалтерського обліку: первинні документи, господарські операції, активи підприємства, зобов'язання підприємства, доходи, витрати, фінансову звітність і бухгалтерські реєстри. У таблиці слід визначити зміст кожного елемента та його значення для діяльності юриста. За результатами виконання завдання здобувачі мають підготувати короткий письмовий висновок, у якому необхідно обґрунтувати, чому юристу важливо розуміти основи бухгалтерського обліку під час роботи з господарськими, кримінальними, адміністративними та цивільними справами.

Практичне завдання № 2

Проаналізуйте ситуацію:

Підприємство уклало договір поставки товару з контрагентом. За документами товар був відвантажений, однак покупець заперечує факт його отримання та відмовляється сплачувати кошти. У підприємства наявні договір поставки, видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, рахунок на оплату, акт звірки розрахунків і банківська виписка.

Необхідно:

1. Визначити, які документи можуть підтвердити факт здійснення господарської операції.
2. Пояснити, яке значення має кожен із зазначених документів.
3. Встановити, чи може бухгалтерська інформація бути використана як доказ у спорі.
4. Визначити, які обставини повинен з'ясувати юрист під час аналізу документів.
5. Сформулювати правовий висновок щодо значення бухгалтерського обліку для підтвердження факту поставки товару.
6. Запропонувати, які додаткові документи або відомості можуть посилити доказову позицію підприємства.

Практичне заняття № 3

Фінансова звітність та інвентаризація активів: методи та практика

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про фінансову звітність як основне джерело інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів суб'єкта господарювання, а також про інвентаризацію як важливий спосіб перевірки фактичної наявності активів і зобов'язань підприємства.

Заняття спрямоване на засвоєння поняття, складу, змісту та порядку складання фінансової звітності, розуміння структури балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів та інших форм звітності. Особлива увага приділяється порядку проведення інвентаризації активів і зобов'язань, документальному оформленню її результатів, а також значенню фінансової звітності та інвентаризаційних документів для правозастосовної, правоохоронної та судової діяльності.

Питання для підготовки

1. Що таке фінансова звітність та яке її значення у діяльності підприємства?
2. Які основні форми фінансової звітності ви знаєте?
3. Яку інформацію містить бухгалтерський баланс?
4. У чому полягає значення звіту про фінансові результати?
5. Яку інформацію відображає звіт про рух грошових коштів?
6. Для чого складається звіт про власний капітал?
7. Яке значення мають примітки до фінансової звітності?
8. Який порядок складання та подання фінансової звітності?
9. Які вимоги висуваються до достовірності фінансової звітності?
10. Що таке інвентаризація?
11. Яка мета проведення інвентаризації активів і зобов'язань?
12. Які основні завдання інвентаризації?
13. Які види інвентаризації ви знаєте?
14. У яких випадках проведення інвентаризації є обов'язковим?
15. Який порядок проведення інвентаризації активів підприємства?
16. Як документально оформлюються результати інвентаризації?
17. Що таке інвентаризаційний опис?
18. Яке значення має акт інвентаризації?
19. Як відображаються нестачі та надлишки, виявлені під час інвентаризації?
20. Яке доказове значення можуть мати документи фінансової звітності та інвентаризації у юридичній практиці?

Практичне завдання № 1

Необхідно скласти таблицю, у якій слід охарактеризувати основні форми фінансової звітності підприємства. У таблиці потрібно визначити назву форми звітності, її основний зміст, мету складання та значення для юриста під час аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Орієнтовні

елементи для аналізу: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до фінансової звітності. Після заповнення таблиці підготувати короткий висновок про те, чому фінансова звітність може бути важливим джерелом інформації у господарських, кримінальних, адміністративних та цивільних справах.

Практичне завдання № 2

Проаналізувати зв'язок між фінансовою звітністю та інвентаризацією. Необхідно письмово відповісти на питання:

1. Чому перед складанням фінансової звітності важливо провести інвентаризацію?
2. Як результати інвентаризації можуть впливати на показники фінансової звітності?
3. Чому недостовірні дані інвентаризації можуть призвести до викривлення фінансової звітності?
4. Які правові наслідки можуть настати у разі приховування нестач, надлишків або недостовірних даних у звітності?
5. Яке значення має достовірна фінансова звітність для суду, слідчого, адвоката, прокурора та судового експерта?

Практичне завдання № 3

Проаналізуйте ситуацію:

На підприємстві перед складанням річної фінансової звітності було проведено інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей. За результатами інвентаризації встановлено нестачу частини товарів на складі. Матеріально відповідальна особа пояснила, що нестача могла виникнути через помилки в облікових документах або неправильне оформлення відпуску товару. Керівник підприємства звернувся до юриста для визначення можливих правових наслідків.

Необхідно:

1. Визначити, які документи слід перевірити для встановлення причин нестачі.
2. Пояснити, яке значення мають інвентаризаційний опис, акт інвентаризації та пояснення матеріально відповідальної особи.
3. Встановити, чи можуть результати інвентаризації мати доказове значення.
4. Визначити, які обставини має з'ясувати юрист для оцінки ситуації.
5. Сформулювати можливі питання, які можуть бути поставлені перед судово-бухгалтерським експертом.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо значення інвентаризації для виявлення фінансових порушень і захисту інтересів підприємства.

Практичне заняття № 4

Аналіз господарських операцій: методи оцінки та контролю

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, значення та основні методи аналізу господарських операцій у діяльності суб'єктів господарювання. Заняття спрямоване на набуття практичних навичок оцінки доходів, витрат, фінансових результатів діяльності підприємства, аналізу його фінансового стану, а також виявлення ризикових, сумнівних і підозрілих господарських операцій.

Особлива увага приділяється контролю за достовірністю облікових даних, встановленню відповідності господарських операцій первинним документам, бухгалтерським записам і фінансовій звітності. Здобувачі мають навчитися розуміти значення аналізу господарської діяльності для юридичної практики, зокрема під час розслідування економічних правопорушень, вирішення господарських спорів, підготовки правових позицій та оцінки доказів.

Питання для підготовки

1. Що таке аналіз господарської діяльності?
2. Яке значення має аналіз господарських операцій для юридичної практики?
3. Які основні методи аналізу господарських операцій ви знаєте?
4. У чому полягає документальна перевірка господарських операцій?
5. Яке значення має порівняльний аналіз під час оцінки господарської діяльності?
6. Що таке аналіз доходів підприємства?
7. Які види витрат можуть виникати у діяльності суб'єкта господарювання?
8. Як аналізуються фінансові результати діяльності підприємства?
9. Що свідчить про прибутковість або збитковість діяльності підприємства?
10. Що таке фінансовий стан підприємства?
11. Які показники можуть використовуватися для оцінки фінансового стану підприємства?
12. Що таке ризикові господарські операції?
13. Які ознаки можуть свідчити про підозрілий характер господарської операції?
14. Як виявляються невідповідності між первинними документами, бухгалтерськими записами та фінансовою звітністю?
15. Яке значення має контроль за достовірністю облікових даних?
16. Які документи необхідно аналізувати для перевірки реальності господарської операції?
17. У чому полягає значення аналізу господарських операцій для виявлення фінансових порушень?
18. Як результати аналізу господарських операцій можуть використовуватися у судово-бухгалтерській експертизі?
19. Яке доказове значення можуть мати результати аналізу господарської діяльності?
20. Чому юристу важливо володіти базовими навичками аналізу господарських операцій?

Практичне завдання № 1

Необхідно скласти таблицю, у якій слід охарактеризувати основні методи аналізу господарських операцій. У таблиці потрібно визначити назву методу, його зміст, мету застосування та значення для юриста під час оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства.

Орієнтовні методи для аналізу: документальна перевірка, порівняльний аналіз, арифметична перевірка, логічний аналіз, зустрічна перевірка, аналіз взаємопов'язаних документів, аналіз доходів і витрат, аналіз фінансових результатів.

Після заповнення таблиці здобувачі мають підготувати короткий висновок про те, які методи аналізу господарських операцій є найбільш корисними для правника під час виявлення фінансових порушень.

Практичне завдання № 2

Необхідно проаналізувати умовні дані про діяльність підприємства:

- дохід від реалізації продукції збільшився незначно;
- витрати на адміністративні послуги зросли вдвічі;
- дебіторська заборгованість суттєво збільшилася;
- підприємство має прострочену кредиторську заборгованість;
- частина первинних документів містить виправлення та не має підписів відповідальних осіб.

На основі наведених даних необхідно:

1. Визначити можливі проблеми у фінансово-господарській діяльності підприємства.
2. Встановити, які операції потребують додаткової перевірки.
3. Пояснити, які ризики можуть виникнути для підприємства та його посадових осіб.
4. Визначити, які документи необхідно витребувати для поглибленого аналізу.
5. Сформулювати питання, які можуть бути поставлені перед судово-бухгалтерським експертом.
6. Підготувати короткий висновок про значення аналізу господарських операцій для виявлення фінансових порушень.

Практичне заняття № 5

Економічний і документальний аналіз: методи та практика застосування

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, завдання та методи економічного і документального аналізу, а також набуття практичних навичок використання цих методів у правозастосовній, правоохоронній та судовій діяльності. Заняття спрямоване на розуміння значення первинних документів, бухгалтерських реєстрів, фінансової звітності та інших джерел облікової інформації для встановлення юридично значущих фактів.

Особлива увага приділяється перевірці достовірності бухгалтерських документів, виявленню ознак їх неналежного оформлення, можливого підроблення або фальсифікації облікових даних, а також використанню результатів документального аналізу під час розслідування економічних правопорушень, підготовки правових позицій та проведення судово-бухгалтерських досліджень.

Питання для підготовки

1. Що таке економічний аналіз?
2. У чому полягає значення економічного аналізу для юридичної практики?
3. Що таке документальний аналіз?
4. Які основні завдання економічного аналізу?
5. Які основні завдання документального аналізу?
6. Які методи економічного аналізу використовуються під час дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства?
7. У чому полягає відмінність між економічним і документальним аналізом?
8. Що таке первинний бухгалтерський документ?
9. Яке значення мають первинні документи у правозастосовній діяльності?
10. Які реквізити повинен містити первинний документ?
11. Як здійснюється перевірка достовірності бухгалтерських документів?
12. Які ознаки можуть свідчити про неналежне оформлення бухгалтерського документа?
13. Які ознаки можуть вказувати на можливу фальсифікацію облікових даних?
14. У чому полягає значення зустрічної перевірки документів?
15. Як порівнюються дані первинних документів, облікових реєстрів і фінансової звітності?
16. Які документи можуть бути використані під час документального аналізу?
17. Яке доказове значення можуть мати результати документального аналізу?
18. Як результати економічного аналізу можуть використовуватися у розслідуванні правопорушень?
19. Яку роль відіграє документальний аналіз у судово-бухгалтерській експертизі?
20. Чому юристу важливо вміти оцінювати достовірність бухгалтерських документів?

Практичне завдання № 1

Необхідно скласти таблицю, у якій слід порівняти економічний і документальний аналіз. У таблиці потрібно визначити поняття кожного виду аналізу, його мету, основні завдання, методи застосування, джерела інформації та значення для юридичної практики.

Орієнтовні критерії для порівняння: поняття, мета, завдання, методи, документи та джерела інформації, сфера застосування, значення для виявлення правопорушень, доказове значення результатів аналізу.

Після заповнення таблиці здобувачі мають підготувати короткий висновок про те, чому економічний і документальний аналіз є важливими інструментами у правозастосовній та правоохоронній діяльності.

Практичне завдання № 2

Під час перевірки діяльності підприємства було виявлено, що частина первинних документів містить неповні реквізити, відсутні підписи відповідальних осіб, окремі акти виконаних робіт мають однакові формулювання, а суми в документах не відповідають даним бухгалтерських реєстрів. Крім того, за деякими операціями відсутні підтвердження фактичного виконання робіт або надання послуг.

Необхідно:

1. Визначити, які ознаки можуть свідчити про неналежне оформлення бухгалтерських документів.
2. Пояснити, які документи необхідно перевірити насамперед.
3. Встановити, які невідповідності можуть мати юридичне значення.
4. Визначити, чи можуть такі документи використовуватися як докази без додаткової перевірки.
5. Запропонувати, які додаткові документи або відомості потрібно витребувати.
6. Сформулювати короткий висновок щодо можливого значення виявлених порушень для розслідування економічного правопорушення.

Практичне заняття № 6

Податкова перевірка: методи контролю та документальна оцінка

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, завдання, види та методи податкової перевірки, а також набуття практичних навичок документальної оцінки господарських операцій у сфері оподаткування. Заняття спрямоване на розуміння значення податкового контролю для забезпечення законності у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання, виявлення порушень податкового законодавства та оцінки достовірності облікових і звітних даних.

Особлива увага приділяється аналізу первинних документів, податкової звітності, бухгалтерських регістрів, договорів, платіжних документів та інших джерел інформації, що можуть використовуватися під час податкових перевірок. Здобувачі мають навчитися визначати можливі ризики порушень у сфері оподаткування, оцінювати доказове значення документів та розуміти роль результатів податкової перевірки у правозастосовній, правоохоронній і судовій діяльності.

Питання для підготовки

1. Що таке податкова перевірка?
2. Яке значення має податковий контроль у діяльності держави та суб'єктів господарювання?
3. Які основні завдання податкової перевірки?
4. Які види податкових перевірок ви знаєте?
5. У чому полягає документальна податкова перевірка?
6. У чому полягає фактична податкова перевірка?
7. Які документи можуть бути предметом аналізу під час податкової перевірки?
8. Яке значення мають первинні документи для підтвердження господарських операцій у податкових правовідносинах?
9. Як податкова звітність пов'язана з бухгалтерським обліком?
10. Які методи контролю можуть застосовуватися під час податкової перевірки?
11. Що таке документальна оцінка господарських операцій?
12. Які ознаки можуть свідчити про ризиковий характер господарської операції?
13. Як перевіряється реальність господарської операції?
14. Яке значення має зіставлення даних договорів, первинних документів, платіжних документів і податкової звітності?
15. Які наслідки можуть наставати у разі виявлення порушень податкового законодавства?
16. Яке доказове значення можуть мати матеріали податкової перевірки?
17. Як результати податкової перевірки можуть використовуватися у судовому процесі?
18. Яку роль відіграє судово-бухгалтерська експертиза у справах, пов'язаних із податковими порушеннями?
19. Чому юристу важливо розуміти порядок проведення податкових перевірок?
20. Як документальна оцінка допомагає встановити юридично значущі обставини у податкових спорах?

Практичне завдання № 1

Під час податкової перевірки підприємства було встановлено, що за окремими господарськими операціями наявні договори, акти виконаних робіт і податкові накладні, однак відсутні документи, які підтверджують фактичне виконання робіт. Крім того, у бухгалтерському обліку відображено витрати за операціями з контрагентом, який має ознаки ризиковості. Контролюючий орган ставить під сумнів реальність господарських операцій.

Необхідно:

1. Визначити, які документи потрібно перевірити для підтвердження реальності господарських операцій.
2. Пояснити, яке значення мають договір, акт виконаних робіт, податкова накладна, платіжні документи та бухгалтерські регістри.
3. Встановити, які обставини можуть свідчити про ризиковий характер операцій.
4. Оцінити, чи достатньо лише формальної наявності документів для підтвердження господарської операції.

5. Визначити, які додаткові докази можуть підтвердити фактичне виконання робіт або надання послуг.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо можливих наслідків для підприємства.

Практичне завдання № 2

Під час податкової перевірки підприємства було встановлено, що за окремими господарськими операціями наявні договори, акти виконаних робіт і податкові накладні, однак відсутні документи, які підтверджують фактичне виконання робіт. Крім того, у бухгалтерському обліку відображено витрати за операціями з контрагентом, який має ознаки ризиковості. Контролюючий орган ставить під сумнів реальність господарських операцій.

Необхідно:

1. Визначити, які документи потрібно перевірити для підтвердження реальності господарських операцій.
2. Пояснити, яке значення мають договір, акт виконаних робіт, податкова накладна, платіжні документи та бухгалтерські реєстри.
3. Встановити, які обставини можуть свідчити про ризиковий характер операцій.
4. Оцінити, чи достатньо лише формальної наявності документів для підтвердження господарської операції.
5. Визначити, які додаткові докази можуть підтвердити фактичне виконання робіт або надання послуг.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо можливих наслідків для підприємства.

Практичне заняття № 7

Аудит: види, методи та практичне застосування

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, мету, принципи, завдання та види аудиту, а також розуміння його значення у системі фінансового контролю, правозастосовній та правоохоронній діяльності. Заняття спрямоване на засвоєння основних методів аудиторської перевірки, видів аудиторських доказів, змісту робочих документів аудитора та значення аудиторського висновку для оцінки достовірності фінансової звітності й господарських операцій.

Особлива увага приділяється використанню результатів аудиту у юридичній практиці, зокрема під час вирішення господарських і податкових спорів, розслідування економічних правопорушень, оцінки фінансового стану підприємства, встановлення фактів порушень фінансової дисципліни та підготовки правових позицій.

Питання для підготовки

1. Поняття аудиту та його значення у фінансово-господарській діяльності підприємства.
2. Мета аудиторської діяльності.
3. Основні завдання аудиту.
4. Принципи аудиторської діяльності.
5. Види аудиту та їх характеристика.
6. Внутрішній і зовнішній аудит: спільні та відмінні ознаки.
7. Обов'язковий і ініціативний аудит: поняття та значення.
8. Методи аудиторської перевірки.
9. Аудиторські докази: поняття, види та значення.
10. Джерела отримання аудиторських доказів.
11. Робочі документи аудитора та їх призначення.
12. Аудиторський висновок: поняття, зміст і значення.
13. Значення аудиту для підтвердження достовірності фінансової звітності.
14. Використання результатів аудиту у господарських, податкових, кримінальних та адміністративних справах.
15. Роль аудиту у виявленні фінансових порушень, ризикових операцій та недостовірних облікових даних.
16. Співвідношення аудиту, ревізії, податкової перевірки та судово-бухгалтерської експертизи.

Практичне завдання № 1

Необхідно скласти таблицю, у якій слід охарактеризувати основні види аудиту. У таблиці потрібно визначити назву виду аудиту, його зміст, мету проведення, документи та джерела інформації, які можуть досліджуватися, а також значення результатів аудиту для юридичної практики. Орієнтовні види для аналізу: внутрішній аудит, зовнішній аудит, обов'язковий аудит, ініціативний аудит, фінансовий аудит, податковий аудит, аудит відповідності. Після заповнення таблиці здобувачі мають підготувати короткий висновок про те, чому результати аудиту можуть бути важливими для юриста, адвоката, слідчого, прокурора, судді або судового експерта.

Практичне завдання № 2

До адвоката звернувся керівник підприємства, яке бере участь у судовому спорі з інвестором. Інвестор стверджує, що фінансова звітність підприємства була недостовірною, оскільки у ній не відображено реальний фінансовий стан, наявність заборгованості та ризикові операції з окремими контрагентами. Підприємство надало аудиторський висновок, у якому зазначено, що фінансова звітність у цілому відповідає даним бухгалтерського обліку, однак аудитор звернув увагу на окремі суттєві ризики.

Необхідно:

1. Визначити, яке значення може мати аудиторський висновок у судовому спорі.
2. Пояснити, чи може аудиторський висновок самостійно підтвердити достовірність фінансової звітності.
3. Встановити, які додаткові документи необхідно проаналізувати юристу.
4. Оцінити, яке значення мають зауваження аудитора щодо ризикових операцій.
5. Визначити, чи можуть результати аудиту бути використані як доказ у справі.
6. Сформулювати коротку правову позицію щодо використання аудиторського висновку для захисту інтересів підприємства.

Практичне заняття № 8

Фінансовий моніторинг: принципи, методи та застосування

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про сутність, принципи, методи та правові основи фінансового моніторингу, а також набуття практичних навичок виявлення ризикових і підозрілих фінансових операцій. Заняття спрямоване на розуміння ролі фінансового моніторингу у запобіганні легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та іншим фінансовим правопорушенням. Особлива увага приділяється суб'єктам первинного та державного фінансового моніторингу, процедурам ідентифікації та верифікації клієнтів, застосуванню ризик-орієнтованого підходу, документальній оцінці фінансових операцій, а також використанню результатів фінансового моніторингу у правозастосовній, правоохоронній і судовій діяльності.

Питання для підготовки

1. Що таке фінансовий моніторинг?
2. Яке значення має фінансовий моніторинг у системі запобігання фінансовим правопорушенням?
3. Які правові основи здійснення фінансового моніторингу?
4. Хто належить до суб'єктів первинного фінансового моніторингу?
5. Хто належить до суб'єктів державного фінансового моніторингу?
6. У чому полягає відмінність між первинним і державним фінансовим моніторингом?
7. Що таке ідентифікація клієнта?
8. Що таке верифікація клієнта?
9. Яке значення має належна перевірка клієнта у фінансовому моніторингу?
10. У чому полягає ризик-орієнтований підхід?
11. Які фактори можуть впливати на рівень ризику клієнта або фінансової операції?
12. Що таке підозріла фінансова операція?
13. Які ознаки можуть свідчити про підозрілий характер фінансової операції?
14. Які документи можуть аналізуватися під час фінансового моніторингу?
15. Як фінансовий моніторинг пов'язаний із бухгалтерським обліком та фінансовою звітністю?
16. Яке значення має документальне підтвердження походження коштів?
17. У чому полягає запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом?
18. Які ризики виникають у разі неналежного здійснення фінансового моніторингу?
19. Як результати фінансового моніторингу можуть використовуватися у правоохоронній діяльності?
20. Чому юристу важливо розуміти принципи та механізми фінансового моніторингу?

Практичне завдання № 1

Необхідно скласти таблицю, у якій слід охарактеризувати суб'єктів фінансового моніторингу. У таблиці потрібно визначити вид суб'єкта, його основні повноваження, завдання, документи та інформацію, з якими він працює, а також значення його діяльності для запобігання фінансовим правопорушенням. Орієнтовні елементи для аналізу: суб'єкти первинного фінансового моніторингу, суб'єкти державного фінансового моніторингу, банки, фінансові установи, аудитори, бухгалтери, адвокати у випадках, передбачених законодавством, державні органи, що здійснюють контроль у сфері фінансового моніторингу. Після заповнення таблиці здобувачі мають підготувати короткий висновок про роль суб'єктів фінансового моніторингу у виявленні та попередженні підозрілих фінансових операцій.

Практичне завдання № 2

Фінансова установа здійснює перевірку клієнта, який проводить значні фінансові операції, що не відповідають звичайному характеру його діяльності. Клієнт надає неповні пояснення щодо походження коштів, частина операцій проводиться з новими контрагентами, а призначення платежів сформульовано загальною. В установи виникли сумніви щодо реальності та законності таких операцій.

Необхідно:

1. Визначити, які ознаки можуть свідчити про підозрілий характер фінансових операцій.
2. Пояснити, які документи необхідно проаналізувати для перевірки клієнта.
3. Встановити, яке значення має ідентифікація та верифікація клієнта.
4. Оцінити, як у цій ситуації може застосовуватися ризик-орієнтований підхід.
5. Визначити, які обставини мають бути з'ясовані для оцінки законності операцій.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо можливого значення фінансового моніторингу у виявленні фінансових правопорушень.

Практичне завдання №3

Підприємство отримало на рахунок значну суму коштів від нового контрагента за договором про надання консультаційних послуг. У договорі предмет послуг визначено загальною, акти виконаних робіт не містять детального опису фактично наданих послуг, а контрагент зареєстрований нещодавно та не має відкритої інформації про попередню господарську діяльність. Водночас кошти майже одразу були перераховані іншому суб'єкту господарювання за іншим договором.

Необхідно:

1. Визначити, які ознаки можуть свідчити про ризиковий або підозрілий характер фінансової операції.
2. Пояснити, які документи необхідно перевірити для оцінки реальності господарської операції.
3. Встановити, яке значення має аналіз контрагента у фінансовому моніторингу.
4. Оцінити, чи достатньо договору та акта виконаних робіт для підтвердження законності операції.
5. Визначити, які додаткові відомості можуть підтвердити реальне надання послуг.
6. Сформулювати короткий висновок щодо можливих ризиків цієї операції та її значення для фінансового моніторингу.

Практичне заняття № 9

Документальна ревізія: методи перевірки та аналізу фінансових документів

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, завдання, види та значення документальної ревізії як форми фінансового контролю, а також набуття практичних навичок аналізу бухгалтерських документів, облікових регістрів і матеріалів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Заняття спрямоване на розуміння порядку організації та проведення ревізій, методів перевірки фінансово-господарської діяльності, способів виявлення нестач, розтрат, зловживань, порушень фінансової дисципліни та інших фінансових правопорушень. Особлива увага приділяється документальному оформленню результатів ревізії, оцінці їх доказового значення та можливості використання матеріалів ревізії у правозастосовній, правоохоронній і судовій діяльності.

Питання для підготовки

1. Що таке документальна ревізія?
2. Яке значення має документальна ревізія у системі фінансового контролю?
3. Які основні завдання документальної ревізії?
4. Які види ревізій ви знаєте?
5. У чому полягає відмінність між ревізією, аудитом, інвентаризацією та судово-бухгалтерською експертизою?
6. Який порядок організації та проведення документальної ревізії?
7. Які документи можуть бути предметом ревізійної перевірки?
8. Які методи застосовуються під час перевірки фінансово-господарської діяльності?
9. У чому полягає суцільна перевірка документів?
10. У чому полягає вибіркова перевірка документів?
11. Яке значення має зустрічна перевірка документів?
12. Як здійснюється аналіз бухгалтерських документів та облікових регістрів?
13. Які ознаки можуть свідчити про нестачу майна або коштів?
14. Які ознаки можуть свідчити про розтрату або зловживання?
15. Як документально оформлюються результати ревізії?
16. Що таке акт ревізії та яке його значення?
17. Які відомості мають бути відображені в матеріалах ревізії?
18. Яке доказове значення можуть мати матеріали документальної ревізії?
19. Як результати ревізії можуть використовуватися у кримінальному, господарському, адміністративному чи цивільному провадженні?
20. Чому юристу важливо розуміти порядок проведення документальної ревізії?

Практичне завдання № 1

На підприємстві проведено документальну ревізію фінансово-господарської діяльності. Під час перевірки встановлено, що частина первинних документів оформлена з порушеннями, у деяких накладних відсутні підписи відповідальних осіб, дані складського обліку не збігаються з бухгалтерськими регістрами, а за результатами інвентаризації виявлено нестачу товарно-матеріальних цінностей.

Необхідно:

1. Визначити, які документи необхідно перевірити для встановлення причин нестачі.
2. Пояснити, які методи документальної ревізії доцільно застосувати у цій ситуації.
3. Встановити, які обставини можуть свідчити про фінансове порушення.
4. Оцінити значення первинних документів, бухгалтерських регістрів та інвентаризаційних матеріалів.
5. Визначити, чи можуть матеріали ревізії мати доказове значення.
6. Сформулювати короткий правовий висновок щодо можливих наслідків виявлених порушень.

Практичне завдання № 2

За результатами документальної ревізії встановлено, що підприємство протягом кількох місяців списувало значні обсяги матеріалів на виробничі потреби. Однак фактичний обсяг виготовленої продукції не відповідає кількості списаних матеріалів. Частина актів списання містить загальні формулювання, а окремі документи не мають підписів членів комісії. Крім того, під час інвентаризації було виявлено розбіжності між даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю матеріальних цінностей.

Необхідно:

1. Визначити, які ознаки можуть свідчити про можливе безпідставне списання матеріалів.
2. Пояснити, які документи необхідно перевірити для підтвердження або спростування порушення.
3. Встановити, які методи документальної ревізії доцільно застосувати у цій ситуації.
4. Оцінити значення актів списання, складського обліку, бухгалтерських регістрів та інвентаризаційних матеріалів.
5. Визначити, які обставини можуть мати доказове значення.
6. Сформулювати короткий висновок щодо можливих фінансових і правових наслідків виявлених розбіжностей.

Практичне заняття № 10

Роль бухгалтера у слідчих та судових процесах: практичні аспекти

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про роль бухгалтера у слідчих, процесуальних і судових діях, а також про практичне значення спеціальних бухгалтерських знань у кримінальному, цивільному та господарському судочинстві. Заняття спрямоване на розуміння форм залучення спеціаліста-бухгалтера до процесуальної діяльності, його прав, обов'язків, відповідальності та значення консультативної допомоги під час дослідження фінансово-господарських документів.

Особлива увага приділяється використанню бухгалтерських знань у процесі доказування, під час проведення слідчих розшукових дій, аналізу первинних документів, бухгалтерських регістрів, фінансової звітності, матеріалів ревізій, аудиту та інвентаризації. Здобувачі мають навчитися визначати, у яких випадках доцільно залучати спеціаліста-бухгалтера та яке значення його пояснення, консультації чи висновки можуть мати для юридичної практики.

Питання для підготовки

1. Яку роль може відігравати бухгалтер у слідчих та судових процесах?
2. У яких видах судочинства можуть використовуватися спеціальні бухгалтерські знання?
3. Яке значення мають бухгалтерські знання у кримінальному провадженні?
4. Як бухгалтерські знання можуть використовуватися у цивільному судочинстві?
5. Яке значення має участь бухгалтера у господарських спорах?
6. Хто такий спеціаліст-бухгалтер у процесуальній діяльності?
7. Які форми залучення спеціаліста-бухгалтера до процесуальної діяльності?
8. У чому полягає консультативна допомога спеціаліста-бухгалтера?
9. Які документи може аналізувати спеціаліст-бухгалтер?
10. Яке значення має участь бухгалтера під час огляду, обшуку, вилучення або дослідження фінансово-господарської документації?
11. Як спеціаліст-бухгалтер може допомогти у встановленні нестач, збитків або фінансових порушень?
12. У чому полягає використання бухгалтерських знань у процесі доказування?
13. Яке значення мають пояснення спеціаліста-бухгалтера для слідчого, адвоката, прокурора чи суду?
14. Які права має спеціаліст-бухгалтер під час участі у процесуальних діях?
15. Які обов'язки покладаються на спеціаліста-бухгалтера?
16. Яка відповідальність може наставати для спеціаліста-бухгалтера у разі неналежного виконання своїх обов'язків?
17. Чим відрізняється спеціаліст-бухгалтер від судового експерта?
18. Яке значення має об'єктивність і неупередженість спеціаліста-бухгалтера?
19. Як результати роботи спеціаліста-бухгалтера можуть бути використані у суді?
20. Чому майбутньому юристу важливо розуміти роль бухгалтера у слідчих та судових процесах?

Практичне завдання № 1

Під час досудового розслідування кримінального провадження щодо можливого привласнення коштів підприємства слідчий планує провести огляд та вилучення фінансово-господарської документації. У матеріалах справи є відомості про можливе завищення вартості виконаних робіт, безпідставне перерахування коштів контрагентам та невідповідність даних бухгалтерського обліку фактичним обставинам.

Необхідно:

1. Визначити, чи доцільно залучати спеціаліста-бухгалтера до проведення процесуальної дії.
2. Пояснити, яку допомогу може надати спеціаліст-бухгалтер слідчому.
3. Визначити, які документи необхідно виявити, оглянути або вилучити.
4. Встановити, які обставини можуть мати доказове значення.
5. Пояснити, чим участь спеціаліста-бухгалтера відрізняється від проведення судово-бухгалтерської експертизи.
6. Сформулювати короткий висновок щодо значення спеціальних бухгалтерських знань у цій ситуації.

Практичне завдання № 2

У господарському спорі між двома підприємствами одна сторона стверджує, що інша не виконала умови договору поставки та має заборгованість за отриманий товар. Відповідач заперечує суму боргу та посилається на помилки у бухгалтерських документах. До матеріалів справи долучено договір, видаткові накладні, акти звірки розрахунків, платіжні доручення, банківські виписки та бухгалтерські реєстри.

Необхідно:

1. Визначити, яку роль може відігравати бухгалтер або спеціаліст-бухгалтер у цьому спорі.
2. Пояснити, які документи мають бути проаналізовані для встановлення наявності або відсутності заборгованості.
3. Встановити, які дані можуть підтвердити факт поставки товару та здійснення оплати.
4. Оцінити значення акта звірки розрахунків у господарському спорі.
5. Визначити, які питання доцільно поставити спеціалісту-бухгалтеру або судовому експерту.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо значення бухгалтерських знань для доказування у господарському процесі.

Практичне заняття № 11

Судово-бухгалтерська експертиза: види, порядок проведення та практичне застосування

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про сутність, предмет, завдання, види та порядок проведення судово-бухгалтерської експертизи, а також розуміння її значення у кримінальному, цивільному, господарському та адміністративному судочинстві. Заняття спрямоване на засвоєння правових підстав призначення експертизи, визначення об'єктів експертного дослідження, прав та обов'язків судового експерта, а також значення висновку експерта у процесі доказування. Особлива увага приділяється практичному застосуванню судово-бухгалтерської експертизи під час дослідження бухгалтерських документів, фінансової звітності, облікових реєстрів, матеріалів ревізій, аудиту, інвентаризації та інших джерел фінансово-господарської інформації. Здобувачі мають навчитися визначати випадки, у яких доцільно призначати судово-бухгалтерську експертизу, формулювати питання експерту та оцінювати доказове значення експертного висновку.

Питання для підготовки

1. Що таке судово-бухгалтерська експертиза?
2. Яке значення має судово-бухгалтерська експертиза у судовому процесі?
3. Що є предметом судово-бухгалтерської експертизи?
4. Які завдання виконує судово-бухгалтерська експертиза?
5. Які об'єкти можуть досліджуватися під час судово-бухгалтерської експертизи?
6. Які документи можуть бути надані експерту для дослідження?
7. Які правові підстави призначення судово-бухгалтерської експертизи?
8. У яких видах судочинства може призначатися судово-бухгалтерська експертиза?
9. Які види судово-бухгалтерських експертиз ви знаєте?
10. У чому полягає відмінність між первинною, додатковою, повторною, комісійною та комплексною експертизою?
11. Який порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи?
12. Які питання можуть бути поставлені перед судовим експертом-бухгалтером?
13. Які питання не можуть ставитися перед судовим експертом?
14. Які права має судовий експерт під час проведення експертизи?
15. Які обов'язки покладаються на судового експерта?
16. Яку відповідальність несе судовий експерт за наданий висновок?
17. Що таке висновок експерта?
18. Яку структуру має висновок судового експерта?
19. Яке доказове значення має висновок експерта у судовому процесі?
20. Як суд оцінює висновок судово-бухгалтерської експертизи?
21. Чим судово-бухгалтерська експертиза відрізняється від ревізії, аудиту та консультації спеціаліста-бухгалтера?
22. Чому юристу важливо вміти правильно формулювати питання до експерта?

Практичне завдання № 1

У межах кримінального провадження щодо можливого привласнення коштів підприємства встановлено, що посадові особи уклали договори з контрагентами на виконання робіт, однак фактичне виконання частини робіт викликає сумніви. У матеріалах провадження наявні договори, акти виконаних робіт, платіжні доручення, банківські виписки, бухгалтерські реєстри та фінансова звітність підприємства.

Необхідно:

1. Визначити, чи є підстави для призначення судово-бухгалтерської експертизи.
2. Встановити, які документи необхідно надати експерту для дослідження.

3. Визначити, які обставини можуть бути встановлені за допомогою судово-бухгалтерської експертизи.
4. Сформулювати 5–7 питань, які доцільно поставити перед судовим експертом.
5. Пояснити, яке значення може мати висновок експерта для доказування у справі.
6. Підготувати короткий правовий висновок щодо доцільності призначення експертизи у цій ситуації.

Практичне завдання № 2

Необхідно скласти таблицю, у якій слід порівняти судово-бухгалтерську експертизу, документальну ревізію, аудит та консультацію спеціаліста-бухгалтера. У таблиці потрібно визначити мету, суб'єкта проведення, підстави проведення, об'єкти дослідження, результат оформлення та доказове значення кожної форми використання спеціальних бухгалтерських знань. Після заповнення таблиці підготувати короткий висновок про те, чому судово-бухгалтерська експертиза має особливе значення у процесі доказування та чим вона відрізняється від інших форм перевірки фінансово-господарської діяльності.

Практичне заняття № 12

Сучасні інформаційні технології у судовій бухгалтерії: облік, аналіз та електронна експертиза

Мета заняття

Метою практичного заняття є формування у здобувачів вищої освіти знань про роль сучасних інформаційних технологій у судовій бухгалтерії, бухгалтерському обліку, фінансовому контролі, аналізі господарської діяльності та проведенні електронної експертизи. Заняття спрямоване на розуміння процесів цифровізації бухгалтерського обліку, використання автоматизованих систем обліку, електронного документообігу, електронної звітності та інформаційно-аналітичних систем у фінансових розслідуваннях. Особлива увага приділяється можливостям комп'ютерного аналізу бухгалтерських даних, виявленню ризикових і підозрілих фінансових операцій за допомогою цифрових інструментів, використанню електронних доказів у правозастосовній діяльності, а також перспективам застосування штучного інтелекту в судовій бухгалтерії та судово-бухгалтерській експертизі. Здобувачі мають усвідомити значення інформаційної грамотності, цифрової безпеки, достовірності електронних даних і належного документування результатів електронного аналізу для сучасної юридичної практики.

Питання для підготовки

1. Поняття цифровізації бухгалтерського обліку та фінансового контролю.
2. Значення інформаційних технологій у сучасній судовій бухгалтерії.
3. Автоматизовані системи бухгалтерського обліку: поняття, призначення та основні можливості.
4. Переваги та ризики використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку.
5. Електронний документообіг: поняття, особливості та значення для фінансово-господарської діяльності.
6. Електронна звітність та її роль у системі бухгалтерського обліку і контролю.
7. Первинні електронні документи та їх доказове значення.
8. Використання інформаційно-аналітичних систем у фінансових розслідуваннях.
9. Комп'ютерний аналіз бухгалтерських даних: поняття, мета та основні напрями застосування.
10. Виявлення ризикових і підозрілих фінансових операцій за допомогою цифрових інструментів.
11. Електронні докази: поняття, ознаки та значення у правозастосовній діяльності.
12. Особливості збирання, збереження, перевірки та оцінки електронних доказів.
13. Використання електронних доказів у судово-бухгалтерській експертизі.
14. Роль баз даних, реєстрів та електронних інформаційних ресурсів у фінансових розслідуваннях.
15. Значення електронного цифрового підпису для підтвердження достовірності електронних документів.
16. Ризики фальсифікації, зміни або втрати електронних бухгалтерських даних.
17. Інформаційна безпека під час роботи з бухгалтерською та фінансовою інформацією.
18. Перспективи застосування штучного інтелекту в судовій бухгалтерії.
19. Можливості використання штучного інтелекту у судово-бухгалтерській експертизі.
20. Етичні та правові ризики застосування штучного інтелекту під час аналізу фінансових даних.
21. Значення сучасних інформаційних технологій для юриста, слідчого, адвоката, прокурора, судді та судового експерта.
22. Майбутні напрями розвитку електронної експертизи у сфері судової бухгалтерії.

Практичне завдання № 1

Підприємство надало до суду електронні договори, акти виконаних робіт, рахунки, платіжні документи та електронне листування з контрагентом. Інша сторона спору заперечує достовірність цих документів і стверджує, що частина електронних файлів могла бути змінена після їх створення.

Необхідно:

1. Визначити, які електронні документи можуть мати доказове значення.
2. Пояснити, які ознаки підтверджують достовірність електронного документа.

3. Встановити, яке значення має електронний підпис.
4. Визначити, які цифрові дані можуть підтвердити дату створення, надсилання або зміни документа.
5. Пояснити, які ризики виникають під час використання електронних документів у судовому процесі.
6. Сформулювати короткий висновок щодо можливості використання електронних документів як доказів у справі.

Практичне завдання № 2

Пропонується провести міні-дискусію.

1. **Перша група** обґрунтовує тезу:
«Штучний інтелект може суттєво підвищити ефективність судово-бухгалтерської експертизи, оскільки дозволяє швидко аналізувати великі обсяги фінансових даних».
2. **Друга група** обґрунтовує тезу:
«Використання штучного інтелекту у судовій бухгалтерії є ризиковим, оскільки результати автоматизованого аналізу можуть бути помилковими, упередженими або недостатньо прозорими».

Після дискусії здобувачі мають сформулювати спільний висновок про те, за яких умов використання штучного інтелекту у судовій бухгалтерії може бути допустимим і корисним для юридичної практики.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Самостійна робота є обов'язковою складовою освітнього процесу з дисципліни «Судова бухгалтерія». Вона спрямована на поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти щодо використання бухгалтерського обліку, фінансової звітності, ревізії, аудиту, податкового контролю, фінансового моніторингу та судово-бухгалтерської експертизи у правозастосовній і правоохоронній діяльності.

Самостійна робота сприяє формуванню навичок самостійного аналізу бухгалтерських документів, фінансово-господарських операцій, облікових реєстрів, матеріалів ревізій, аудиту та експертних висновків, а також розвитку здатності використовувати облікову інформацію як джерело доказів у юридичній практиці.

Загальний обсяг самостійної роботи складає 58 годин для здобувачів денної форми навчання та 74 години для здобувачів заочної форми навчання.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

1. опрацювання конспектів лекцій та навчальної літератури з дисципліни;
2. вивчення нормативно-правових актів, що регулюють бухгалтерський облік, фінансову звітність, аудит, податковий контроль, фінансовий моніторинг та судово-експертну діяльність;
3. підготовка до практичних занять шляхом опрацювання питань для самоконтролю;
4. аналіз первинних бухгалтерських документів, фінансової звітності, облікових реєстрів та інших джерел фінансово-господарської інформації;
5. виконання практичних і ситуаційних завдань, пов'язаних із виявленням фінансових порушень, нестач, розтрат, фальсифікації документів та ризикових господарських операцій;
6. складання таблиць, схем, алгоритмів і порівняльних характеристик щодо методів судової бухгалтерії, ревізії, аудиту, податкової перевірки та судово-бухгалтерської експертизи;
7. підготовка коротких письмових висновків за результатами аналізу навчальних кейсів;
8. підготовка доповідей, повідомлень або презентацій з актуальних питань судової бухгалтерії;
9. аналіз практичних ситуацій щодо використання бухгалтерської інформації у кримінальному, цивільному, господарському та адміністративному судочинстві;
10. самостійне опрацювання питань, пов'язаних із використанням електронних доказів, цифрових технологій та штучного інтелекту у судовій бухгалтерії;
11. підготовка до модульного контролю та підсумкового оцінювання.

Результати самостійної роботи можуть бути представлені у формі усної відповіді, письмового висновку, таблиці, схеми, презентації, аналізу практичної ситуації, виконаного тестового завдання або індивідуального навчального завдання.

Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюється під час практичних занять, консультацій, модульного контролю, перевірки письмових робіт, тестування та обговорення практичних кейсів.

Завдання для самостійної роботи до кожної теми

- **Історія та розвиток судової бухгалтерії і судово-бухгалтерської експертизи: основи, завдання та методи** — опрацювати поняття судової бухгалтерії, її предмет, методи та завдання; підготувати короткий аналіз історичних етапів становлення судової бухгалтерії та визначити її місце в системі юридичних і економічних наук.
- **Бухгалтерський облік: теоретичні засади та практичні принципи** — опрацювати поняття, предмет, метод і принципи бухгалтерського обліку; скласти схему основних елементів бухгалтерського обліку: активи, зобов'язання, власний капітал, господарські операції, рахунки та подвійний запис.
- **Фінансова звітність та інвентаризація активів: методи та практика** — проаналізувати склад фінансової звітності підприємства та її значення для юридичної практики; підготувати таблицю основних форм фінансової звітності та схему порядку проведення інвентаризації активів і зобов'язань.
- **Аналіз господарських операцій: методи оцінки та контролю** — опрацювати методи аналізу господарських операцій; підготувати короткий письмовий аналіз ознак ризикових і підозрілих операцій та визначити їх значення для виявлення фінансових порушень.
- **Економічний і документальний аналіз: методи та практика застосування** — скласти порівняльну таблицю економічного та документального аналізу; проаналізувати значення первинних документів у правозастосовній діяльності та підготувати перелік ознак недостовірності бухгалтерських документів.
- **Податкова перевірка: методи контролю та документальна оцінка** — опрацювати види податкових перевірок і методи податкового контролю; підготувати алгоритм документальної оцінки господарської операції під час податкової перевірки та визначити її значення для податкових спорів.
- **Аудит: види, методи та практичне застосування** — опрацювати поняття, мету, принципи та види аудиту; скласти таблицю видів аудиту та підготувати короткий аналіз значення аудиторського висновку для юридичної практики і правоохоронної діяльності.
- **Фінансовий моніторинг: принципи, методи та застосування** — опрацювати поняття фінансового моніторингу, його суб'єктів та ризик-орієнтований підхід; підготувати схему етапів ідентифікації та верифікації клієнта, а також визначити ознаки підозрілих фінансових операцій.
- **Документальна ревізія: методи перевірки та аналізу фінансових документів** — проаналізувати поняття, завдання та види документальної ревізії; скласти таблицю

методів ревізійної перевірки та підготувати короткий висновок про доказове значення матеріалів ревізії.

- **Роль бухгалтера у слідчих та судових процесах: практичні аспекти** — опрацювати форми участі бухгалтера у кримінальному, цивільному та господарському судочинстві; підготувати перелік прав, обов'язків і відповідальності спеціаліста-бухгалтера та визначити його роль у процесі доказування.
- **Судово-бухгалтерська експертиза: види, порядок проведення та практичне застосування** — опрацювати поняття, предмет, завдання та види судово-бухгалтерської експертизи; скласти орієнтовний перелік питань, які можуть бути поставлені перед експертом, та проаналізувати значення висновку експерта у судовому процесі.
- **Сучасні інформаційні технології у судовій бухгалтерії: облік, аналіз та електронна експертиза** — опрацювати питання цифровізації бухгалтерського обліку, електронного документообігу та електронних доказів; підготувати короткий аналіз перспектив застосування інформаційно-аналітичних систем і штучного інтелекту у судовій бухгалтерії.

4. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Індивідуальна робота оцінюється максимально у 10 балів та є складовою поточного контролю. Формою контролю виступає колоквіум, під час якого перевіряється рівень засвоєння теоретичного матеріалу, уміння аналізувати джерела римського приватного права, наукову літературу та здатність застосовувати отримані знання для вирішення практичних правових ситуацій.

Підготовка до колоквіуму передбачає самостійне опрацювання однієї із запропонованих тем, підготовку короткого аналітичного повідомлення та усний захист результатів дослідження.

Теми для підготовки (на вибір)

1. Судова бухгалтерія як інструмент виявлення та розслідування фінансових правопорушень.
2. Роль судово-бухгалтерської експертизи у доказуванні економічних злочинів.
3. Використання спеціальних бухгалтерських знань у кримінальному провадженні.
4. Первинні бухгалтерські документи як джерело доказової інформації у судовому процесі.
5. Проблеми виявлення фальсифікації бухгалтерських документів у правоохоронній діяльності.
6. Судово-бухгалтерська експертиза у справах про розкрадання майна підприємства.
7. Документальна ревізія як засіб встановлення фінансових порушень.
8. Значення інвентаризації у виявленні нестач, розтрат та зловживань.
9. Фінансова звітність підприємства як об'єкт судово-бухгалтерського дослідження.
10. Економічний аналіз у системі засобів виявлення фінансових правопорушень.
11. Податкові перевірки та їх значення у виявленні податкових правопорушень.
12. Аудиторський висновок як джерело інформації у судовій та слідчій практиці.
13. Використання результатів аудиту під час розслідування економічних злочинів.
14. Фінансовий моніторинг як механізм протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.
15. Ризик-орієнтований підхід у фінансовому моніторингу: правові та практичні аспекти.
16. Роль бухгалтера-спеціаліста у проведенні слідчих дій.
17. Висновок судового експерта-бухгалтера та його доказове значення у судовому процесі.
18. Проблеми призначення та проведення судово-бухгалтерської експертизи в Україні.
19. Цифровізація бухгалтерського обліку та її вплив на судово-бухгалтерські дослідження.
20. Електронні докази у судовій бухгалтерії: проблеми збирання, перевірки та використання.
21. Використання інформаційно-аналітичних систем у фінансових розслідуваннях.
22. Штучний інтелект у судовій бухгалтерії: перспективи та ризики застосування.
23. Автоматизовані системи бухгалтерського обліку як джерело інформації для фінансових розслідувань.
24. Проблеми правового регулювання судово-бухгалтерської експертизи в умовах цифровізації.
25. Міжнародний досвід використання судово-бухгалтерської експертизи у боротьбі з економічною злочинністю.

Вимоги до виконання індивідуальної роботи

Вимоги до написання наукової статті

Обсяг статті: 10 сторінок (без урахування списку використаних джерел та додатків).

Структура статті:

- Анотація та ключові слова українською та англійською мовами;
- Вступ (актуальність теми, ступінь наукової розробки проблеми, мета та завдання дослідження) – 1–2 стор.;
- Основна частина (виклад результатів дослідження, аналіз наукових підходів, нормативно-правової бази, практики застосування) – 7–10 стор.;
- Висновки (узагальнення результатів дослідження, пропозиції та перспективи подальших наукових розвідок) – 1–2 стор.;
- Список використаних джерел (не менше 15 позицій, із них щонайменше 5 – наукові статті або монографії).

Оформлення: Шрифт – Times New Roman; кегль – 14; міжрядковий інтервал – 1,5; поля: ліве – 3 см, праве – 1,5 см, верхнє та нижнє – 2 см; абзацний відступ – 1,25 см; вирівнювання тексту – по ширині. Посилання оформлюються у квадратних дужках або у вигляді виносок відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015.

Вимоги до написання тез

Обсяг тез: 2–5 сторінок.

Структура тез:

- назва теми;
- прізвище та ініціали автора;
- назва закладу вищої освіти;
- основний текст (актуальність проблематики, короткий виклад основних положень дослідження, висновки);
- список використаних джерел (за потреби, 3–5 позицій).

Оформлення: шрифт – Times New Roman; кегль – 14; міжрядковий інтервал – 1,5; поля: ліве – 3 см, праве – 1,5 см, верхнє та нижнє – 2 см; абзацний відступ – 1,25 см; вирівнювання тексту – по ширині. Посилання та список використаних джерел оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гевлич Л. Л. Аудит та бухгалтерська експертиза : навч. посіб. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 164 с.
2. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 352 с.
3. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація : монографія / М. Лучко, Л. Будник, І. Гарбарець та ін. ; за заг. ред. М. Лучка. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 308 с.
4. Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку : колект. монографія / Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. Дрогобич : Посвіт, 2020. 406 с.
5. Лук'янчиков Є. Д., Лук'янчиков Б. Є. Судова експертиза : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 99 с.
6. Судові експертизи в оподаткуванні : метод. рек. з вивчення курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / уклад.: О. Б. Пугаченко, Т. В. Фоміна. Кропивницький : ЦНТУ, 2024. 70 с.
7. Кашена Н. Б., Наумова Т. А., Кашперська А. І. Аудит : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / за ред. Т. А. Наумової, А. І. Кашперської. Харків : ДБТУ, 2023. 259 с.

Допоміжна література

1. Мулик Т. О., Мулик Я. І. Теоретичні основи судово-економічної експертизи: аналіз наукових поглядів. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 131–139.
2. Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Економічна судова експертиза як доказ у розслідуванні податкових злочинів. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 64. С. 162–168.
3. Пугаченко О. Б., Косенко С. С., Бабій М. В. Організація проведення судових експертиз та експертних досліджень з економічних питань. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. № 6 (39). С. 115–130.
4. Кожушко О. В. Методичний підхід до оцінки висновку судового експерта по результатам проведення судово-економічної експертизи. *Ефективна економіка*. 2020. № 6.
5. Пугаченко О. Б., Фоміна Т. В. Інформаційне забезпечення експертних досліджень та податкових перевірок порядку нарахування й сплати податків і зборів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52.
6. Германюк І. В. Актуальність та особливості призначення і проведення судово-економічної експертизи у сфері оподаткування. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2022.
7. Пугаченко О. Б. Експертиза та експертні дослідження : метод. рек. Кропивницький : ЦНТУ, 2024.
8. Огійчук М. Ф., Рагуліна І. І., Новіков І. Т. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 852 с.
9. Аудит : курс лекцій / уклад.: М. В. Дубініна, А. Г. Костирко. Миколаїв : МНАУ, 2023. 124 с.
10. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : зб. наук. пр. Київ : Ліра-К, 2022. 170 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
2. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 02.05.2026).
3. Міністерство фінансів України. Розділ «Бухгалтерський облік». URL: <https://mof.gov.ua/uk/accounting> (дата звернення: 02.05.2026).

4. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
5. Електронний кабінет платника податків. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
6. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
7. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
9. Судова влада України : офіційний вебпортал. URL: <https://court.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
10. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України. URL: <https://kndise.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
11. Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса». URL: <https://nncise.org.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
12. Аудиторська палата України. URL: <https://www.apu.com.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
13. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <https://www.apob.org.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
14. Єдиний державний вебпортал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
15. Портал відкритих даних Верховної Ради України. URL: <https://data.rada.gov.ua/open/main> (дата звернення: 02.05.2026).

Поєднання навчання та досліджень

1. Цимбалюк В. І. Судова бухгалтерія : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Львів, 2016. 92 с.
2. Цимбалюк В. І., Лашкевич М. В. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві. *Адміністративно-територіальна реформа в Україні: стан, проблеми, перспективи* : матеріали регіон. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 14 берез. 2024 р.) / за заг. ред. А. В. Матвійчука. Рівне : Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2024. С. 101–104.
3. Киричук Б. С., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Проведення судово-економічної експертизи в Україні: поточний стан і перспективи удосконалення. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 303–306.
4. Красько З. В., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Перспективи розвитку судової бухгалтерії в контексті сучасних викликів і тенденцій у сфері правосуддя. *Проблеми та перспективи*

- розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 314–317.
5. Сорокіна В. С., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні економічних злочинів. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 346–352.
 6. Цевух А. І., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Важливість обліку у здійсненні господарської діяльності та його роль під час війни. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 357–360.
 7. Чикун Т. М., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Основні проблеми фінансового аудиту в державних підприємствах України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 363–366.
 8. Швед М. В., Багатко А. С., Цимбалюк В. І. Документальна ревізія в судовій бухгалтерії. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (м. Рівне, 9–10 трав. 2024 р.). Рівне : НУВГП, 2024. С. 369–371.
 9. Манелюк Ю., Цимбалюк В. І. Метод фінансового аналізу в судовій бухгалтерії для виявлення корупційних схем. *Україна-2024: глобальні та регіональні виклики* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 11 жовт. 2024 р.) / за заг. ред. О. А. Мітчук. Рівне : Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2024. С. 148–149.
 10. Іваницька А., Цимбалюк В. І. Судова бухгалтерія як інструмент боротьби з корупцією. *Україна-2024: глобальні та регіональні виклики* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 11 жовт. 2024 р.) / за заг. ред. О. А. Мітчук. Рівне : Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2024. С. 85–87.